

írásokban, másrészt két különböző, ősbibb, idők felett álló minőség közeledő-távolodó násztáncaként is értelmezhető az egyes biciklizések/epizódok.

A második egységet (*a második levél*) például egy az egyben a testi szerelem részletes taglalása jellemzi. Blumm olykor itt már az olcsó erotikus irodalom nyelvi kellékeitől sem riad vissza, nyilván ez is egy újabb provokatív elem a szerző részéről. Az egyik legjobban sikerült epizód ebben a részben a *nyolcadik biciklizés*, amiben Török Zoli, a szerető hangszerként bánik a női testtel, felidézve ezzel egy másik, hasonlóan muzsikus lelkületű irodalmi alakot, Koszta Nérót, a fűmuzsikust Darvasi László *Virágzabálókjából*.

A harmadik részben már valódi tandem-irodalomról beszélhetünk, hiszen az addig megismert egyetlen (női) elbeszélő hang „párta lel”, és megjelenik egy másik (férfi) elbeszélő is, így olykor oldalról oldalra a szövegek egymással feleselnek, vagy épp egymás mellett beszélnek el. Sőt néha akár egy szövegen belül is megszólal a tandemet hajtó két „hang”. A Blumm által kreált világ *a negyedik lépéssel* éri el legtávolabbi pontját, amikor egy török hárem lesz a helyszíne a két „hang” egymásra találásának, majd későbbi szétválásának.

„Sokat kellett gyötörnöm az agyam, mire az apró jelekből rájöttem, mi is történt, hol vagyok.” Ez a kötet végén felbukkanó mondat jellemzi talán a legjobban *Biciklizéseink...*-ben való elmélyülést. Az elbizonytalanító tényezők miatt „zörög és kattog” ez a kötet, mint egy régi, rozoga bicikli, de ez egyben a szövegek erőssége is. Blumm is tudja, egy sokat használt kerékpár jobban a szívünkhöz nőhet.

↳ *Bátorligeti Mária*

Eretnekek márpedig vannak

(Weiner Sennyey Tibor: *A nagy eretnek. fapadoskonyv.hu, 2011*)

Weiner Sennyey Tibor írói terepe elsősorban a személyiség misztikával átszőtt, mikrokozmosz világ. A fiatal szerző negyedik könyvében, *A nagy eretnek*ben is az emberben jelenlévő irracionális magra fókuszálva bontja ki az egymástól időben és térben távol eső dolgok metafizikai kapcsolatrendszerit. A kötet tizenkét kisprózájának szereplői olyan eretnekek (mint például Baudelaire, Báthory Erzsébet, Borges, Kempelen Farkas, Marco Polo, Marcus Aurelius, Poe, Rilke, Békássy Ferenc, Sennyey László), akik koruk szellemisége, dogmái fölé emelkedve az író számára újrahasznosítható gondolataik, hozzájárulásuk, illetve stílusaik imitációs lehetősége révén válnak fontossá. Noha a kisprózák zöme két (értelmezést segítő) alcímmel is rendelkezik, tipográfiailag részegységekre, képkockaként felfogható effektusokra tagolódnak, addig magában a makroszövegben (az egyes novellák kötetben elfoglalt helyét illetően) nemigen fedezhető fel koncepcionális elrendezés.

A könyvborítón egy vízszintesen leterített, ezoterikus mintázatú szőnyegkép, illetve ennek merőleges tükörképe látható. Abszurd módon a tükörkép nem adja vissza a szőnyegen lévő alak sziluettjét. Az érzékcsalódás hasonló jelenségének verbális megjelenítése tapasztalható meg a Weiner Sennyey-prózák egy részében is: *Az igazi vámpír*; *A montenegrói notesz*; *Oktogon*; *Három kis sci-fi* stb. Az egymásra vetülő szövegfajtákban mágikus realizmushoz hasonló módon satírozódnak szét a misztikus tartalmakat rejtő és az ezekből eredeztethető palimpszeszt-, pastiche- és parafrázisformációk. *Az igazi vámpír*ban például Czóbel Minka, Sennyey Elza és Báthory Erzsébet rokoni kapcsolata mellett körvonalazódik egy metafizikai és egy irodalomtörténeti sík is. A műfajilag eltérő regiszterek kissé érdes felülettel illeszkednek egymásba, viszont lényegesen homogénebb az állfilológiai okoskodást tartalmazó narratív hozzáírás, mely a századelőn alkotó Czóbel Minka költőnő állítólagos, megroggalt állapotban lévő regényrészletének megtalálási körülményeiről szól. (Tény: Báthory Erzsébet-históriákon kívül egyetlen Czóbel Minka-vers állt csupán a szerző rendelkezésére.) „Szürke szemem világít a sötét éjben”, olvasható a versszegmens. „És úgy folytatódik, mintha én írtam volna”, veszi át a szerző-nar-

rátor a maszkot, hogy belebújva megjelenítse a toronyszobába befalazott Báthory Erzsébetet. A tényeket felülíró apologetikus monológ túlzott szubjektivitását a hozzáírás ötletessége feledteti. Az életre írt grófnő ugyanis (talán szenzációhajhász korunkhoz igazodva) nem akarja felmenteni önmagát az idők során megcsontosodott vámpírlendák alól. Ellenkezőleg: ördögi tervet eszel ki. Egy szőnyeget készít, mellyel a szökését akarja megvalósítani. Úgy kell majd leterítenie, hogy amikor az ételt hozó szolgáló bekukkant a résen, éppen akkor essen a szőnyegre az érzékcsalódást evokáló fénypászma, melynek hatására a csejtei vár népe kibontja majd a befalazott ajtót. Ebben a motívumban WST ábrázolásmetódusának lényegét fedezhetjük fel, miszerint a tapasztalati világában nem lehetséges a megismerői szubjektumot és a megismerés tárgyát mint egymáshoz képest különemű entitásokat felfogni. Az emberi elme maga is létforma, és a lét egyetemes Egységében (az egymással reflektáló WST-szövegformák alapjait szerinti) nincsenek abszolút határok. „A változás talán nem is magában a történetben van, hanem a felismerésben”, olvasható a kötet második rövidprózája élén (*Az utolsó lipótmezei*), mely közvetlenül az ördöggel történő találkozás misztikus megtapasztalásához kapcsolódik (*Baudelaire köpenyében*). Az „igazi” felismerés ebben a spirituális beavatásként értelmezhető aktusban, az ördöggel történő találkozásban zajlik le, vagyis a szerzői tudat és az elképzelt valóság kölcsönhatásának eredményeképpen. A szerző abból az álláspontból indul ki, hogy a felfogható dolgok tartalmuk szerint részben vagy csaknem teljes egészében rejtve maradnak előttünk. Az elme a megismerésre mozgósított arzenáljával igyekszik kiegészíteni a hiányzó részeket, ezért barangol(hat) ki a szerzői tudat az elődök által már kitaposott transzcendens síkokra, ahol az egységben látáshoz szükséges valóság tartalmakat sejt. Akárcsak a *Császár Pannóniában* című műben, melyben Marcus Aurelius *Elmélkedések* című munkájának azon gondolatforgácsi íródnak újra, melyeket a császár 177 és 180 között Pannóniában a markomannok, kvádok elleni hadjárat ideje alatt írt. WST a levél szövegében invenciózus leleménnyel megteremti az Aurelius-œuvre sztoikus bölcselleteinek esszenciális kivonatát. Olyan sarkalatos kérdések fogalmazódnak újra, mint a világ végtelen áramlása, változása. WST parafrázálásában az ember feladata az összhang megvalósítása a mindenséggel, mely a minden emberben közös ősi rész, a daimon segítségével érhető el. „A mellettem heverő markomann [...] is egy lényegében velem”, elmélkedik a császár-narrátor, aki az általa megszürt markomann haldoklásában meg akarja a halál mibenlétét tapasztalni. A létrejött szövegtest bonyolult időkonnotációit az is okozza, hogy maga Marcus Aurelius is különböző gondolkodók szövegeivel dolgozott. Így Apollonios, Sextus, Platón, Euripidész, Crates stb. bölcselkedései többszöri újrahasonosított vándorgondolatokként jelentkeznek a WST-szövegben.

Különböző műfajok összemosásának kísérlete leginkább *A Rilke palimpszeszt* alcímű, *Ének B.F. huszárönkéntes szerelméről és haláláról* című, hosszabb-rövidebb szerkezeti egységekre

tördelt kisprózában valósul meg. A polifon alkotásban epikus, esszéisztikus, lírai, irodalomelméleti szövegbetétek hoznak létre egy hangulatilag összeforrott művilágot. A mű alapkonceptiója a 22 évesen (1915-ben) meghalt költő, Békássy Ferenc és a 17. században élt kornétás Rilke Kristóf élettörténetének kísérteties hasonlóságán alapul. A többféle idősíkból statikailag állandósult pontként jelenik meg a *Teásdoboz* regisztere. A dobozon látható (antropomorfizált) figurák szecessziós narrációja meghökkenítő nézőpontváltással zárul: „A zentai mereven nézte a teásdobozon a samurájt, aki cseresznyefaággal a kezében sétál a tájban, talán haza, ahol már legszebb gésájának kórság ette teste várja.

A Rilke Kristóf korában élő Sennyey László pap a szereplője a kötet címadó novellájának, *A nagy eretnek*nek. A nagyszombati rektor úti naplója (diariuma) Molines Mihály egyházatyja inkvizíciós peréből (1687) a következő vádak sorolja fel címszavakban: „bestialitás, paráznaság, hitellenes tévelygés, szentségtörés.” WST narrátora egyetlen vádpontot ír tovább (hitellenes tévelygés), s alkot egy Molinesnek tulajdonított hitrendszert többféle vallási tan ötvözésével.

A preszövegek végtelen számú irányultságából adódó intertextuális lehetőségeket feszegeti *Tagore Balatonfüreden*, illetve *A zentai prózakert*. Ez utóbbi alkotás krimielemekekkel történő játéknak is felfogható, akárcsak *A hallgatógép*, melynek regiszterében Kempelen Farkasnak tulajdonított abszurd felfedezés (hallgatógép) tervezetének nyomába ered a narrátor. Az E. A. Poe-féle romantikus krimi cselekményvezetését paródiaszerűen utánozó művilágban a hallgatógép tervezetének kalandos megtalálásáról, meghökkenítő alkalmazhatóságáról, az emberi közléskényszerről és a tökéletes meghallgatásról van szó. A mű hipertextszerűen működő információadagolása korunk kommunikációs kérdéseit járja körül.

A megismerés másféle útja figyelhető meg *Az utolsó lipótmezei* című kisprózában, ahol ápoltként és pszichiáterként önazonos narrátor papírra vetett (félíg örült, vagy tán egészen azzá szimulált) gondolatai jelenítődnek meg. Ezzel rokon novella a *Három kis sci-fi*, alcím: *Három üzenete érkezett*, mely az empirikus világon túli Létezővel történő hiábavaló kapcsolatteremtési kísérletet érzékelteti.

A kötet novelláinak olvashatóságát elősegítik az értelmezést intonáló alcímek és a gondosan megszerkesztett, áttekinthető mikroegységek. Függetlenül attól, hogy érdekes olvasmányként közelít a befogadó a művilágokhoz, vagy maga is a lét mélyebb rétegeibe óhajt lemerülni, mindenképpen a nagy Titok közelébe kerül, még ha csak annyira is, mint „ahogy a távoli hegy vízesése érintheti a tengert.”

